

การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยี
และอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
Good Governance Based Management Taksin Rayong College of technology
under the Rayong Provincial Administrative Organization

ภักตินันท์ ฉัตรสิริสันต์¹, ดร.วิราภรณ์ ส่งแสง²

Phaktinan Chatsirisan¹, Dr.Wiraporn Songsang²

คณะศิลปศาสตร์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา สถาบันรัชต์ภาคย์

Abstract

The purposes of this research were to study: 1) the good governance of the school administration in Taksin Rayong college of technology under the Rayong Provincial Administrative Organization ; 2) the guidelines of the school administration development with good governance in Taksin Rayong college of technology under the Rayong Provincial Administrative Organization. The population of this research consisted of 52 stakeholders in Taksin Rayong college of technology under the Rayong Provincial Administrative Organization including the college director, deputy college director, teachers/Royel employee/teacher salary, and college board committee. The research instruments were opinionnaire and semi-structured interview forms. The statistics used in the research were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis. The results of this research were as follows: The good governance at Taksin Rayong college of technology under the Rayong Provincial Administrative Organization was at a high level overall, and in each aspect, it was also at a high level. Ranking from highest to lowest were morality and ethics, equity, effectiveness, decentralisation, responsiveness, efficiency, accountability, transparency, rules of law, and participation, participation/consensus oriented.

Keywords: Good governance, Moral/ethical principles, Principle of equality

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู/พนักงานราชการ/ครูอัตราจ้าง และคณะกรรมการสถานศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง จำนวน 52 คน (ไม่รวมผู้วิจัย) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิจัยคือ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิตส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมาก ไปน้อย ดังนี้ หลักคุณธรรม/จริยธรรม หลักความ

เสมอภาค หลักประสิทธิภาพ หลักการกระจาย อำนาจ หลักการตอบสนองหลักประสิทธิผล หลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ หลัก เปิดเผย/โปร่งใสหลักนิติธรรมและหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติตามลำดับ

คำสำคัญ หลักธรรมาภิบาล,หลักคุณธรรม/จริยธรรม, หลักความเสมอภาค

บทนำ

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองซึ่งมีหน้าที่ให้บริการการศึกษาแก่ประชาชน ผู้บริหารสถานศึกษาบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลภายใต้พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ที่มุ่งเน้นการปฏิบัติราชการที่มีเป้าหมายเพื่อให้เกิดความพอใจและความเป็นอยู่ที่ดีของประชาชน ความสงบ และความปลอดภัยของสังคมส่วนรวม ตลอดจนประโยชน์สูงสุดของประเทศ (พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. 2546: 2)

ธรรมาภิบาลเป็นหลักการบริหารการปกครองที่มุ่งประโยชน์สูงสุดของประชาชน และ ประเทศชาติ โดยยึดหลักเหตุผลและความเป็นธรรม ธรรมาภิบาลเป็นทั้งหลักการ (principles) และ แนวทาง (guidelines) ในการจัดระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคประชาชนและภาคธุรกิจเอกชนอยู่ ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนเมื่อมี นโยบายต่าง ๆ และจะนำไปสู่การปฏิบัติ ก็จะมีการพิจารณาว่าทำอย่างไรจะบรรลุผลและสิ่งหนึ่งที่เป็น กลไกในการขับเคลื่อนก็คือ การยึดหลักธรรมาภิบาล (ถวิลวดี บุรีกุล. 2558: 239)สำหรับประเทศไทยวิกฤติเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 ทำให้รัฐบาลเห็นความสำคัญของการสร้างธรรมาภิบาล เพื่อปรับปรุงระบบราชการให้ ตอบสนองกับความต้องการของประชาชนได้ดียิ่งขึ้นและแก้ปัญหาของประเทศได้ด้วย

หลักธรรมาภิบาลนั้นได้มีการพัฒนาการมาอย่างต่อเนื่องในสังคมไทย และได้บัญญัติไว้ใน รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560 โดยบัญญัติไว้ในหมวด 6 แนวนโยบายแห่งรัฐ มาตรา 65 ได้บัญญัติไว้ว่า “รัฐพึงจัดให้มียุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกันเพื่อให้เกิดพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมาย”(รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560. 2560: 17) เพื่อตอบสนองต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ดังกล่าวกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีหน้าที่หลักทางด้านการกำหนดนโยบาย การศึกษาให้กับประชาชน จึงได้นำหลักว่าด้วยการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “หลักธรรมาภิบาล” มาบูรณาการในการจัดการศึกษาเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับโรงเรียนในฐานะที่เป็นนิติบุคคลด้วยซึ่งสอดคล้องพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาทั้งการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาใน เขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. 2550: 29)

จากปัญหาที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลตามหลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล เสริมสร้างให้เกิดระบบการบริหารที่ดีจนนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

ขอบเขตการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เป็นการศึกษาการปฏิบัติตามหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสนใจศึกษาหลักธรรมาภิบาลของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ซึ่งจำแนกหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 หลักการย่อย ประกอบด้วย 1) หลักประสิทธิภาพ 2) หลักประสิทธิผล 3) หลักการตอบสนอง 4) หลักการระดมความคิดเห็น/สามารถตรวจสอบได้ 5) หลักเปิดเผย/โปร่งใส 6) หลักนิติธรรม 7) หลักความเสมอภาค 8) หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ 9) หลักการกระจายอำนาจ และ 10) หลักคุณธรรม/จริยธรรม

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ประชากรในการวิจัยได้แก่ ประชากร คือ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน, รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน, ผู้เชี่ยวชาญของวิทยาลัย จำนวน 6 คน, ข้าราชการ จำนวน 3 คน, พนักงานราชการ จำนวน 14 คน, พนักงานจ้างเหมา จำนวน 14 คนและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 13 คน รวมทั้งสิ้น 52 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

ขอบเขตด้านพื้นที่

การศึกษานี้ผู้วิจัยได้ศึกษาในเขตจังหวัดระยอง

ขอบเขตด้านเวลา

ปีการศึกษา 2567

ทบทวนวรรณกรรม

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาล

ธรรมาภิบาล (good governance) ได้ให้ความหมายของคำว่าธรรมาภิบาลไว้อย่างหลากหลาย มีทั้งความหมายที่คล้ายกันและแตกต่างกัน ซึ่งคำที่ใช้ในความหมายที่เกี่ยวข้องกับคำว่า ธรรมาภิบาล (Good Governance) ทั้งจากหน่วยงานรัฐ และนักวิชาการในประเทศไทยมีการใช้คำศัพท์เรียกหลายคำด้วยกัน เช่น ธรรมรัฐ สุประศาสนการ ธรรมราชูร์ การปกครองที่ดี การบริหารจัดการที่ดี และคำอื่น ๆ แต่คำที่ใช้กันมากที่สุด คือ คำว่า “ธรรมาภิบาล”

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2559: 15) ได้ให้ความหมายของคำว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดีที่เป็นแนวทางสำคัญในการจัด ระเบียบให้สังคมทั้งภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชนและประชาชน ซึ่งครอบคลุมถึงฝ่ายวิชาการ ฝ่ายปฏิบัติการ ฝ่ายราชการและฝ่ายธุรกิจสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความรู้รักสามัคคีและแก่ ประเทศ เพื่อบรรเทา ป้องกันหรือแก้ไขเยียวยาภาวะ

วิกฤตการณ์ที่หากจะมีมาในอนาคตเพราะ สังคมจะรู้สึกถึงความยุติธรรมความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมอันเป็นคุณลักษณะสำคัญของศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์และการปกครองแบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขสอดคล้อง กับความเป็นไทย รัฐธรรมนูญและกระแสโลกยุคปัจจุบันร่วมกันเป็นพลังก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืน และเป็นส่วนเสริมความเข้มแข็งหรือสร้างภูมิคุ้มกัน

สงวน อินทร์รักษ์ (2566: 86) ได้ให้ความหมายหลักธรรมาภิบาลว่าธรรมาภิบาลคือ หลักการ แนวทาง หรือวิธีการที่ดีที่นำมาใช้ในการบริหารจัดการองค์การให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมีคุณธรรม โปร่งใส ยุติธรรม และตรวจสอบได้ โดยมีส่วนสำคัญที่ทำให้หน่วยงานทางการศึกษาสามารถ บริหารงานจัดระเบียบทางสังคมตลอดทั้งควบคุมกำกับปฏิบัติงานของบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับ น่าเชื่อถือ นำไปสู่ความมีเสถียรภาพได้

จากการให้ความหมายของหลักธรรมาภิบาลในข้างต้นนั้น สามารถสรุปความหมายของการ บริหารตามหลักธรรมาภิบาลได้ว่าหมายถึง กระบวนการบริหารจัดการองค์การที่มุ่งเน้นหลักการ ทำงานเพื่อให้เกิดความโปร่งใส ถูกต้อง เป็นธรรม เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมและ ตรวจสอบได้ เพื่อมุ่งประโยชน์สุขให้เกิดกับประชาชน และการมุ่งจัดสรรทรัพยากรขององค์การอย่าง คุ่มค่าและเป็นระบบตามกฎหมาย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีความเสมอภาค มีความเป็นธรรม ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานก่อให้เกิดการตอบสนองต่อความต้องการของส่วนรวม มีการ กระจายอำนาจเพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และทำให้งานบรรลุตามเป้าหมายได้

หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา

พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร (2563: 101) สถานศึกษาเป็นหน่วยงานสำคัญในการบริหารจัดการศึกษาและให้การศึกษาแก่ประชาชนจึง มีความจำเป็นที่จะต้องนำหลักธรรมาภิบาลมาบูรณาการในการบริหารจัดการศึกษา การศึกษาไทยใน ปัจจุบันเป็นยุคแห่งการเรียนรู้ที่มีการเปิดกว้างมีหลากหลายรูปแบบให้มนุษย์ได้ศึกษา ค้นคว้าด้วยตัวเองอย่างรวดเร็วโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาในสถานศึกษา เพื่อให้ก้าวทันโลกยุคใหม่ที่ไร้ขอบเขตภายใต้จินตนาการของมนุษย์ที่สร้างขึ้น การศึกษาเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ทุกที่ทุกเวลา จะเห็นได้ว่าสถานศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และใหญ่พิเศษ สิ่งที่เป็นและหลีกเลี่ยงไม่ได้คือ การพัฒนาการศึกษาทั้ง ทางด้านการบริหารสถานศึกษา ด้านการเรียนการสอน แหล่งเรียนรู้ ซึ่งนักเรียนทุกคนต้องเข้าไปให้ถึง แหล่งสังคมการเรียนรู้และใช้เทคโนโลยีที่จะทำให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุดต่อตนเอง ดังนั้น ระบบการศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพที่ยั่งยืนจึงควรต้องนำ หลักธรรมาภิบาลมาบริหารงานในสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและมีประสิทธิผล

วัฒนา สายเชื้อ (2560: 6-7) หลักการของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้มีการจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษาของไทยให้มีเอกภาพเชิงนโยบายและมีความหลากหลายในทางปฏิบัติ มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา ดังปรากฏในบัญญัติมาตรา 39 ที่ว่า “มาตรา 39 กำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งด้านการ บริหารวิชาการ ด้านการบริหารงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง” การกระจาย อำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของ การบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School Based Management: SBM) ซึ่งจะเป็น การสร้างรากฐานและความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษา

สถานศึกษาจำเป็นต้องมีหลักธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ เพื่อให้การบริหารงานนั้นสำเร็จลุล่วง ไปด้วยดี ซึ่งองค์ประกอบที่สอดคล้องในการบริหารงานของสถานศึกษาตามที่สำนักงานพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) ได้กำหนดหลักการไว้ดังนี้ หลักประสิทธิภาพหลักประสิทธิผล หลักการ ตอบสนอง หลักการรับผิดชอบและสามารถตรวจสอบได้ หลักความเปิดเผยและโปร่งใส หลักนิติธรรม หลักความเสมอภาค

หลักการมีส่วนร่วมและการมุ่งเน้นฉันทามติ และหลักการ กระจายอำนาจ หลักคุณธรรม และจริยธรรม ซึ่งหลักการข้างต้นเป็นหลักการในการบริหารที่ดีและ ทุกภาคส่วนเห็นว่าเป็นสิ่งที่ดีเหมาะที่จะนำมาใช้ในการจัดการบริหารงานทำให้หน่วยงานนั้นสามารถ พัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพได้

ประโยชน์ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหาร

หลักธรรมาภิบาลของการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี (2555: 21-22) ธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญของทุกองค์การ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ภาคเอกชนหรือ ภาคประชาชน เนื่องจากธรรมาภิบาลเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติต่อกันและเป็นแนวทางใน การจัดระเบียบเพื่อให้ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุขตั้งอยู่ในความถูกต้อง เป็นธรรม ดังนั้นการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการจึงมีประโยชน์

จากประโยชน์ของการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารจัดการสามารถสรุปได้ว่า องค์การใดที่นำหลักการของธรรมาภิบาลมาบริหารงาน ไม่ว่าจะเป็นองค์การภาครัฐ หรือเอกชนจะส่งผลให้องค์การนั้นมีระเบียบ ทุกภาคส่วนสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างมีความสุข การบริหารงานก็จะมีประสิทธิภาพ เกิดความคล่องตัวไม่มีขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น เป็นการช่วยเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยให้ระบบบริหารงานเกิดความโปร่งใส ยุติธรรม ทุกภาคส่วนเกิดความเชื่อมั่นและศรัทธาในการดำเนินงานขององค์การ ทำให้องค์การเจริญก้าวหน้า และเกิดภาพลักษณ์ที่ดี

จากการทบทวนทฤษฎี/วรรณกรรม/แนวความคิด

การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญในการดำเนินงานภายในสถานศึกษา เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลจะเป็นองค์ประกอบที่มุ่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จในการบริหาร จัดการงานต่าง ๆ นั่นก็หมายถึงส่วนแสดงถึงความสำเร็จในด้านการพัฒนาทางระบบการศึกษา ส่งผลให้การศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วิธีดำเนินการวิจัย

วิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย เรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ซึ่งการดำเนินการวิจัย ครั้งนี้มีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยและระเบียบวิธีวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล มีลักษณะเป็นแบบตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (Forced choice) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ตำแหน่งปัจจุบัน และประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยองคู่มือหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ของสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (สำนักงาน ก.พ.ร.) ของแบบสอบถามในตอนี่ 2 เป็นแบบสอบถามชนิดจัดลำดับคุณภาพ 5 ระดับ ของ ลิเคอร์ต (Likert's rating scales) (1963 : 74) โดยผู้วิจัยได้กำหนดค่าน้ำหนักคะแนนของแต่ละ ระดับที่คลุมเครือภายหลังจากการนำไปทดลองใช้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยทำหนังสือเสนอต่อคณะศึกษาศาสตร์ สถาบันรัชต์ภาคย์ เพื่อขอความอนุเคราะห์จัดทำหนังสือเสนอต่อผู้อำนวยการวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง เพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล

2. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยส่งแบบสอบถามและเก็บคืนแบบสอบถามด้วยตนเอง

3. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยนัดหมายวัน เวลาในการสัมภาษณ์และเก็บ ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือประเภทที่ 1 ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่เก็บรวบรวมได้มา ดำเนินการ ดังนี้

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบทดสอบที่ได้กลับคืนมา 2. จัดระบบข้อมูลตรวจสอบความเหมาะสมแบบสอบถาม 3. ลงรหัสข้อมูลนำไปคำนวณสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป 4. เสนอผลการวิเคราะห์เป็นตารางประกอบการบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากเครื่องมือประเภทที่ 2 การสัมภาษณ์ เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาทำการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) และสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง

ผลการวิจัย

ตารางที่ 1 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	16	30.77
หญิง	36	69.23
รวม	52	100.00
อายุ		
ต่ำกว่า 30 ปี	11	21.15
30 – 39 ปี	16	30.77
40 – 49 ปี	9	17.31
50 – 59 ปี	11	21.15
60 ปี ขึ้นไป	5	9.62
รวม	52	100.00
ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	38	73.08
ปริญญาโท	13	25.00
ปริญญาเอก	1	1.92
รวม	52	100.00
ตำแหน่งปัจจุบัน		
1. ผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	1.92

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ
2. รองผู้อำนวยการสถานศึกษา	1	1.92
3. ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยาลัย	5	9.62
4. ข้าราชการครู/พนักงานราชการ/ครูอัตราจ้าง	32	61.54
5. คณะกรรมการสถานศึกษา	13	25.00
รวม	52	100.00
ประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบัน		
1. ไม่เกิน 5 ปี	17	32.69
2. 6 – 10 ปี	16	30.77
3. 11 – 15 ปี	13	25.00
4. 16 – 20 ปี	1	1.92
5. 21 – 25 ปี	3	5.77
6. 26 ปีขึ้นไป	2	3.85
รวม	52	100.00

จากตารางที่ 1 พบว่าสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 69.23 และเพศชาย จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ด้านอายุพบว่า อายุระหว่าง 31 – 40 ปีมีมากที่สุด จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 รองลงมาคืออายุไม่เกิน 30 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.15 อายุระหว่าง 51–60 ปี จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 21.15 อายุระหว่าง 41–50 ปี มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 17.31 และน้อยที่สุดคืออายุ 61 ปีขึ้นไปจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.62 ด้านระดับการศึกษา ระดับปริญญาตรี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 73.08 ระดับปริญญาโท จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และระดับปริญญาเอก จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.92 คน ด้านตำแหน่งปัจจุบัน ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.92 รองผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.92 ผู้ทรงคุณวุฒิวิทยาลัย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 9.62 ข้าราชการครู/พนักงานราชการ/ครูอัตราจ้าง จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 61.54 และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และด้านประสบการณ์ทำงานในตำแหน่งปัจจุบันพบว่า ไม่เกิน 5 ปีมากที่สุด จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 32.69 รองลงมาระหว่าง 6–10 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 30.77 ระหว่าง 11–15 ปี จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 ระหว่าง 21–25 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 ตั้งแต่ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 และน้อยที่สุดคือระหว่าง 16–20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 1.92

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าระดับของการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยภาพรวม

ข้อที่	การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยฯ	μ	σ	ระดับ
1	หลักประสิทธิภาพ	4.41	0.48	มาก
2	หลักประสิทธิผล	4.35	0.45	มาก
3	หลักการตอบสนอง	4.38	0.45	มาก
4	หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้	4.33	0.44	มาก
5	หลักเปิดเผย/โปร่งใส	4.33	0.41	มาก
6	หลักนิติธรรม	4.30	0.42	มาก
7	หลักความเสมอภาค	4.42	0.50	มาก
8	หลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ	4.24	0.49	มาก
9	หลักการกระจายอำนาจ	4.40	0.45	มาก
10	หลักคุณธรรม/จริยธรรม	4.44	0.55	มาก
รวม		4.36	0.46	มาก

จากตารางที่ 2 การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก ($\mu = 4.36$, $\sigma = 0.46$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้านเรียงลำดับ ค่าเฉลี่ยเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ หลักคุณธรรม/จริยธรรมมากที่สุด ($\mu = 4.44$, $\sigma = 0.55$) หลักความเสมอภาค ($\mu = 4.42$, $\sigma = 0.50$) หลักประสิทธิภาพ ($\mu = 4.41$, $\sigma = 0.48$) หลักการกระจายอำนาจ ($\mu = 4.40$, $\sigma = 0.45$) หลักการตอบสนอง ($\mu = 4.38$, $\sigma = 0.45$) หลักประสิทธิผล ($\mu = 4.35$, $\sigma = 0.45$) หลักเปิดเผย/โปร่งใส ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.41$) หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.44$) หลักเปิดเผย/โปร่งใส ($\mu = 4.33$, $\sigma = 0.41$) หลักนิติธรรม ($\mu = 4.30$, $\sigma = 0.42$) และหลักการมีส่วนร่วม/การพยายาม แสวงหาฉันทามติ ($\mu = 4.24$, $\sigma = 0.49$) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาสวนเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่า อยู่ระหว่าง 0.41 – 0.55 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

อภิปรายผล

1. ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้

เมื่อพิจารณาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง รายด้าน พบว่า

1.1 ด้านหลักประสิทธิภาพ ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการบริหาร ในสถานศึกษามีการบริหารจัดการที่เหมาะสมกับองค์การดำเนินงานในสถานศึกษาเน้นให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในภาพรวมเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ งานวิจัยของสาคร มหาหิงค์ ได้ศึกษาเรื่องการ

บริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักประสิทธิภาพ อยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านหลักประสิทธิผล ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีการกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย แผนปฏิบัติงานในแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน สร้างความเข้าใจที่ตรงกันกับบุคลากรในการดำเนินงาน มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปาลิตา ธนะกุลภาติน ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ตามการรับรู้ของครูผู้สอน ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักประสิทธิผลอยู่ระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัย ของวณัฐสุนันท์ กมลบุรณ์ ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักประสิทธิผล อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านหลักการตอบสนอง ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีการให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด ตอบสนองความคาดหวังหรือความต้องการของผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกมลพรรณ พึ่งด้วง ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการตอบสนอง อยู่ใน ระดับมาก

1.4 ด้านหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะ สถานศึกษามีกระบวนการบริหารอย่างเป็นระบบ สามารถตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษาได้ มีการจัดวางระบบรายงานความก้าวหน้าผลการดำเนินงานของสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ตาม เป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของภุชญาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมยศ สุวรรณชัย ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารสถานศึกษาตาม หลักธรรมาภิบาล

1.5 ด้านหลักความเปิดเผย/โปร่งใส ผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะการปฏิบัติราชการ ของสถานศึกษามีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและเชื่อถือได้ สอดคล้องกับงานวิจัย ของนำชัย ราตรีโชติ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์” ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความเปิดเผย/โปร่งใส อยู่ใน ระดับมาก

1.6 ด้านหลักนิติธรรม ผลการวิจัยในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะกระบวนการบริหารงานในสถานศึกษา ยึดระเบียบทางราชการในการปฏิบัติงาน มีการนำพระราชบัญญัติ พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ระเบียบและข้อบังคับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานอย่าง เสมอภาค ยุติธรรม บุคลากรมีการเข้าอบรมด้านกฎหมายอย่างสม่ำเสมอ และสอดคล้องกับงานวิจัยของรพีพล จิตมณี ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1 ผลการวิจัยพบว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักนิติธรรม อยู่ในระดับมาก

1.7 ด้านหลักความเสมอภาค ในภาพรวมอยู่ระดับมากทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษามีระบบการให้บริการในการ จัดการศึกษาปฏิบัติต่อผู้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน สร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานกับครู และ

บุคลากรให้สามารถดำเนินการจัดการศึกษาและการปฏิบัติงานในสถานศึกษาโดยไม่เลือกปฏิบัติ ยึดหลักความเป็นธรรม ความเสมอภาคและกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง และสอดคล้องกับ งานวิจัยของครองทิพย์ ดิลกโสภณ ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลด้านหลักความเสมอภาค อยู่ในระดับมาก

1.8 ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษา มีกระบวนการบริหารที่เปิดโอกาสให้นักเรียน ครู ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในกระบวนการตัดสินใจ สอดคล้องกับงานวิจัย ของทัศนีย์ วิวัฒน์ชานนท์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนภัทรวิทยานวิทยา ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหา ฉันทามติอยู่ในระดับมาก

1.9 ด้านหลักการกระจายอำนาจ ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะสถานศึกษา มีการกำหนดโครงสร้าง ในการบริหารงานและกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบตามขอบข่ายของแต่ละงานตามภาระงานอย่าง ชัดเจน โดยแบ่งงานการบริหารงานในสถานศึกษา 4 ฝ่าย คือ การบริหารวิชาการ การบริหาร งานบุคคล การบริหารงานงบประมาณ และการพัฒนานักเรียน นักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปรีชาญา คล้ายชุ่ม ได้ศึกษาเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม ผลการวิจัยพบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการกระจายอำนาจ อยู่ในระดับมากและสอดคล้องกับ งานวิจัยของครองทิพย์ ดิลกโสภณ ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1 ผลการวิจัย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ด้านหลักการกระจายอำนาจอยู่ในระดับมาก

1.10 ด้านหลักคุณธรรม/จริยธรรม ในภาพรวมอยู่ระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะผู้บริหาร ครูและบุคลากรในสถานศึกษามีจิตสำนึก ความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีศีลธรรม คุณธรรม และตรงตามความคาดหวังของสังคม ผู้บริหารยึดมั่นในค่านิยมหลักตามมาตรฐานจริยธรรม มีการดำเนินงานอย่างมีศีลธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนิตยา สุตยอด ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา กาญจนบุรี เขต 4

สรุปผล

1. การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาตากสินนระยอง องค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงลำดับค่ามัธยฐานเลขคณิตจากมากไปน้อย คือ หลักคุณธรรม/จริยธรรม หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพ หลักการกระจายอำนาจ หลักการตอบสนองหลักประสิทธิผล หลักการรับผิดชอบต่อ/สามารถตรวจสอบได้ หลักเปิดเผย/ โปร่งใส หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม/การพยายามแสวงหาฉันทามติ ตามลำดับ เมื่อ พิจารณาส่วเบี่ยงเบนมาตรฐานพบว่าอยู่ระหว่าง 0.41 – 0.55 แสดงว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

1. กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ควรมี การดำเนินการจัดทำแผนการนิเทศติดตามประเมินผลการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ สถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ ส่งเสริมการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาลแก่ข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับแนวทางการประเมินและกรอบการประเมินที่เป็นมาตรฐาน เพื่อยกระดับคุณธรรมและความโปร่งใสและภาพลักษณ์ในการดำเนินงานของสถานศึกษา
2. การดำเนินงานของสถานศึกษาควรเปิดโอกาสโดยการให้ทุกภาคส่วน มีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาโดยมีเป้าหมายที่ชัดเจนร่วมกัน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ ร่วมในการจัดทำแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษา
3. สถานศึกษาควรให้ความสำคัญใน การร่วมกันวางกรอบแนวปฏิบัติ ข้อบังคับ ข้อตกลงต่างๆ ให้เป็นที่ยอมรับของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับ สถานศึกษา โดยจัดทำเป็นคู่มือปฏิบัติราชการของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับระเบียบของราชการ เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติราชการ รวมถึงการปรับปรุงกฎระเบียบที่กำหนดขึ้นให้เหมาะสมกับ บริบทของสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง
2. ควรมีการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล ของสถานศึกษา

References

- กมลพรรณ พึ่งดวง (2560). "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลกับประสิทธิผลของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร." *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศิลปากร* 15, 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2560): 112-113.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2556). *คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการบริหารรูปแบบนิติบุคคล*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- คณะกรรมการสมัชชาปฏิรูป (คสป.) (2555). *เอกสารหลักและมติสมัชชาปฏิรูประดับชาติครั้งที่ 2*. นนทบุรี: สำนักงานปฏิรูป.
- ครองทิพย์ ดิลกโสภณ (2566). "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1." *วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์* 7, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566): 425.
- ชีวิน บุญถม (2566). "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3." *วารสารนิตยสารเสียงธรรมจากมหายาน* 9, 2 (กรกฎาคม - ธันวาคม 2566): 70.

- ญาตาวี บุญตา (2565). “ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร สถานศึกษากับ ประสิทธิภาพของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระแก้ว เขต 2.” *ครุ ศาสตร์สาร* 16, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2565): 189.
- ณัฐชัย ช่อมะเขิง (2566). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลสากลของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา โนนสัง 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1.” *วารสาร วิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร* 3, 2 (พฤษภาคม-สิงหาคม 2566) : 147
- ถวิล อรัญเวศ (2557). *การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามหลักธรรมาภิบาล*. เข้าถึงเมื่อ 31 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <http://www.korat4.net/popup.php?name=download &file=rate&id=50>.
- ถวิลวดี บุรีกุล (2558) “ธรรมาภิบาล: กลไกสำคัญในการปฏิรูปเพื่อพัฒนาประเทศ.” ใน *ดุสิตอำนาจในการ ปกครองไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- _____. *หลักธรรมาภิบาลจากแนวคิดสู่การปฏิบัติในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2561.
- ทรงพล เจริญคำ (2565). *หลักการและทฤษฎีการบริหารการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: โอ เอส พริ้นติ้ง เฮาส์.
- ทัศนีย์ วิวัฒน์ขานนท์ (2565). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนภัทรญาณวิทยา.” *วารสาร การบริหาร การศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร* 11, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2563): 1.
- นนท์ภัทร แก้วก้อน. (2564) “สภาพการใช้หลักธรรมาภิบาลและแนวทางการส่งเสริมการนำไปพัฒนา สถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 1.” *Journal of Modern Learning Development* 6, 6 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2564): 208.
- นภดล วงษ์น้อม พงศธร แก้วมณี และสมฤทธิ ยศสมศักดิ์ (2561). “ธรรมาภิบาลกับการประยุกต์ใช้ใน สังคมไทย.” กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด เอ็ม.ที.เพรส.
- นำชัย ราตรีโชติ (2564). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนเสนา “เสนาประสิทธิ์.” *สารนิพนธ์ ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- นิตยา สุตยอด (2565) “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษากาญจนบุรี เขต 4.” *Journal of Roi Kaensarn Academi* 7, 1 (มกราคม 2565): 187-188.
- ปธาน สุวรรณมงคล (2558) *การบริหารงานภาครัฐกับการสร้างธรรมาภิบาล*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ปรัชญา คล้ายขุ่ม (2562). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม.” *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี* 7, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2562): 156.
- ปริญญา ยกพล (2563). “การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารกับความพึงพอใจของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร.” *สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร*.
- ปาลิดา ธนะกุลภาดิน (2563). “การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 3 ตามการรับรู้ของครูผู้สอน.” *สภานิติบัญญัติศึกษาศาสตร์* 7, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2563): 139.

"พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหาร กิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ.2546." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120, ตอนที่ 100 ก (9 ตุลาคม 2546): 2.

"พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542, และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 124, ตอนที่ 24 ก (16 พฤษภาคม 2550): 29.

"พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 120, ตอนที่ 62 ก (6 กรกฎาคม 2546): 11.

พงษ์กฤตย์ นามปพนอังกูร (2563) "ธรรมาภิบาล: หัวใจของการบริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21." วารสารมหาจุฬาลงกรณ 11, 2 (กรกฎาคม-พฤษภาคม 2563): 101.

_____. "รูปแบบการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี." วารสารมจร.บาฬี ศึกษาพุทธโฆสปริทรรศน์ 7, 1 (มกราคม – เมษายน 2564): 60.

พงษ์ธร สิงห์พันธ์ (2564). "การบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสำนักงานเขต พื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาอำเภอนาเจิญ." วารสารบริหารการศึกษามหาบัณฑิต 21, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564): 12-13.

พระลัษ ขวโน (2565). "การบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเลย เขต 2." วารสารศรีล้านช้างปริทรรศน์ 8, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2565): 17.

พัลลขรินทร์ ทิพย์จันทร์ (2564). "การใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา บ้านใหม่." วารสารการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร 12, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2564): 1.

พิรพล ไทยทอง (2560). "ธรรมาภิบาลกับการบริหารงานภาครัฐยุคใหม่ไทยแลนด์ 4.0." วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์ 6, 2 (เมษายน – มิถุนายน 2560): 608.

ภูษณาภรณ์ นาคทิพย์วรรณ (2566). "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาประจวบคีรีขันธ์ เขต 1." วารสาร นวัตกรรม การศึกษาและการวิจัย 7, 1 (มกราคม – มีนาคม 2566): 128.

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2554). การบริหารจัดการที่ดี. นนทบุรี: บริษัทบุคพอยท, 2554. "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542." ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 116, ง (วันที่ 10 สิงหาคม 2542): 15.

"รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2560." ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134, ตอนที่ 40 ก (6 เมษายน 2560): 17.

รัฐพล จิตมณี (2565). "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ระดับวัฒนธรรมองค์กรและความสัมพันธ์ของการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับวัฒนธรรมองค์กรของโรงเรียนใน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 1." วารสารการบริหารนิติ บุคคลและนวัตกรรมท้องถิ่น 8, 3 (มีนาคม 2565): 51-52.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2556. กรุงเทพฯ: พัฒนาศึกษา, 2556.

- รุ่งทิวา กมล (2567). "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาเครือข่ายที่ 8สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 2." วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย 4, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2567): 358.
- วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาดากลันระยอง. "ข้อมูลสารสนเทศวิทยาลัย." 17 พฤษภาคม 2567.
- _____. "รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self-Assessment Report : SAR) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง ปีการศึกษา 2567." 31 มีนาคม 2567.
- _____. "รายงานการประชุมข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ครั้งที่ 12/2565," 31 มีนาคม 2567.
- วณัฐสนันท์ กมลบุรณ์ (2560). "ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานีเขต 3." วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา บัณฑิต วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 2560.
- วรากรณ์ สามโกเศศ (2567). รู้จัก Disruptive Technologies. เข้าถึงเมื่อ 2 สิงหาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blogs/columnist/114415>
- วัฒนา สายเชื้อ (2560). "การบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นฐาน." วารสารบริหารการศึกษาบัวบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี 17, 2 (พฤษภาคม – สิงหาคม 2560): 6-7.
- วิภาส ทองวิสุทธิ (2551). การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อินทภาษ.
- วิโรจน์ สารัตนะ (2566). แนวคิดทฤษฎีและประเด็นเพื่อการบริหารทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- ศิริ ถิอาสนา (2557). เทคนิคการจัดการคุณภาพแนวใหม่:แนวคิดหลักการสู่การบริหารจัดการคุณภาพการศึกษา = Benchmarking, balanced scorecard and learn six sigma. พิมพ์ครั้งที่ 2 มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สงวน อินทร์รักษ์ (2566). ศาสตร์และศิลป์ทางการบริหารการศึกษา. นครปฐม: โรงพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สาคร มหาหงส์ (2560). "การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4." วารสารวิชาการวิทยาลัยสันตพล 3, 1 (มกราคม – มิถุนายน 2560): 12.
- สถาบันคุณวุฒิวิชาชีพ (องค์การมหาชน). คู่มือธรรมาภิบาล(Good Governance), 2555.
- สถาบันพระปกเกล้า. ดุลอำนาจในการเมืองการปกครอง. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2558.
- สถาพร วิชัยรัมย์ (2563) "ธรรมาภิบาลในการบริหารงานภาครัฐ." เอกสารประกอบการสอนวิชาธรรมาภิบาลในองค์การภาครัฐ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สมชาย เทพแสง และคนอื่นๆ (2560). "การบริหารและการจัดการศึกษาสู่ความเป็นเลิศ." ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยปทุมธานี.
- สมยศ สุวรรณชัย (2560). "แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2."วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ 7, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566): 280.
- กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดระยอง. รายงานผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของสถานศึกษาออนไลน์ ประจำปีงบประมาณพ.ศ.2567. เข้าถึงได้

- เมื่อ 15 สิงหาคม 2567. เข้าถึงได้จาก [กองการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม](https://www.rayong-pao.go.th/web/th/agencies-6/) [https:// www.rayong-pao.go.th/web/th/agencies-6/](https://www.rayong-pao.go.th/web/th/agencies-6/).
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552). **คู่มือการจัดการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ: ฟรีเมียร์โปร.
- _____. **หลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2555.
- _____. "ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงอย่างพลิกผันต่อการบริหารราชการ." วารสารข้าราชการ 61, 2 (2562): 4.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. "การบริหารราชการแผ่นดินที่มีประสิทธิภาพและธรรมาภิบาล." **วารสารเศรษฐกิจและสังคม 53, 3 (กรกฎาคม 2559): 49.**
- สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ. "ประกาศสำนักคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติเรื่องหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ." 12 กรกฎาคม 2559.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **แผนการศึกษาแห่งชาติพ.ศ.2560 – 2579**. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค, 2560.
- สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. **หลักธรรมาภิบาล**. เข้าถึงเมื่อ 12 กรกฎาคม 2567. เข้าถึงได้จาก <http://www.socgg.soc.go.th/History1.htm>.
- สุนทร โคตรบรรเทา (2560). **การบริหารการศึกษา: หลักการและทฤษฎี(ฉบับปรับปรุง)**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ ปัญญาชน.
- สุเมธ แสงนิมนวล (2552). **ภาวะผู้นำกับธรรมาภิบาลในการบริหารงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: ส.เจริญการพิมพ์.
- สุรัสวดี คุ่มสุพรรณ (2564). "การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลกเขต 3." **วารสารวิชาการบัณฑิตวิทยาลัยสวนดุสิต 17, 3 (กันยายน – ธันวาคม 2564): 1.**
- สมยศ สุวรรณชัย (2566). "แนวทางการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2." **วารสารพุทธปรัชญาวิวัฒน์ 7, 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2566): 280.**
- อรพินท์ สฟโซคชัย (2564). **ถอดรหัสธรรมาภิบาลท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า, 2564.